

22006 - Davete İcabetin Hükümü ve Şartları

Soru

Gıybet, rekabet, gösteriş ve kibir içeren davetlere karşı nasıl davranmak gerekir? Zira zararı faydasından daha fazla olan toplantılar gerçekleşmektedir. Bu tür davetlere katılmamak için uygun mazeretler nelerdir? Vaktimi daha hayırlı işlerde geçirmem daha iyi olmaz mı? Davet sahibi bana karşı kin besliyor ve aleyhime konuşuyor, buna rağmen davetini icabet etmem gerekir mi?

Detaylı cevap

Ebû Hureyre'den (r.a) rivayet edildiğine göre Resûlullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle dedi: "Bir Müslümanın Müslüman üzerine vacip olan beş hakkı vardır. Selâmı almak, hasta ziyareti yapmak, cenazelerin arkasından gitmek, davete icabet etmek, hapşırana "Yerhamukellah" demek" (Buhari 1164, Muslim 4022)

Alimler, Müslümanın icabet etmesi gereken daveti ikiye ayırmışlardır:

Birincisi: Düğün yemeği daveti,

Alimlerin cumhuruna göre şer'i bir mazeret olmadığı müddetçe bu davete icabet etmek vaciptir. Makbul şer'i mazeretler daha sonra belirtilecektir. Davetin icabetinin vacip olduğuna dair delil ise şudur: Ebû Hureyre'den (r.a) rivayet edildiğine göre o şöyle diyordu: "En şerli yemek, zenginlerin çağrılıp, fakirlerin çağrılmadığı velime (düğün) yemeğidir. Davete katılmayan kimse Allah'a ve Resulüne isyan etmiş olur." (Buhari 4779, Muslim 2585)

İkincisi: Düğün yemeği dışında farklı davetler,

Alimlerin cumhuruna göre bu tür davetleri icabet etmek mustehaptır. Ancak bazı Şafii ve Zahiri mezhebi mensupları bu davetleri vacip görmüşlerdir.

Ancak alimler davetin icabeti için birtakım şartlar belirtmişlerdir, şayet bu şartlar gerçekleşmezse davete icabet vacip olmayacağı gibi mustehap da olmaz. Bilakis haram da olabilir. Şeyh İbn Useymin bu şartları şu şekilde özetlemiştir:

1-Davet mekânında kötülüğün olmaması, şayet o yerde kötülük varsa ve o kötülüğü giderebiliyorsa iki amaç için davete icabet etmesi vacip olur. Birincisi davete icabet, ikincisi kötülüğü yok etmek.

2-Davet eden kişinin terk edilmesi vacip veya sünnet olan biri olmaması. (Şayet davet eden kişi günahları açıkta yapan biri ise onu terk etmek gerekir. Zira onun tövbe etmesine neden olabilir.)

3-Davet eden kişinin Müslüman olması, aksi takdirde icabet etmek vacip olmaz. Çünkü Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle demiştir: “Müslümanın Müslüman üzerine vacip olan beş hakkı vardır...”

4-Davette sunulan yemeğin mübah olması ve yenmesi caiz olan bir yemek olması.

5-Davete icabet bir vacibin düşürülmesine veya daha vacip olan bir hususa engel olmaması, aksi takdirde icabet etmek haram olur.

6-Davet eden kişiye bir zarar oluşturmaması. Örneğin yolculuk, kendisine ihtiyacı olan ailesinden uzak kalması vb. zararların meydana gelmemesi. (el Kavul Mufid 3/111)

Bazı alimler şu şartı da eklemiştir:

7-Davet eden kişinin, davet edileni özel olarak davet etmesi. Şayet bir yerde hazır bulunan kişiler genel olarak davet edilirlerse herkesin icabet etmesi vacip olmaz.

Böylece bahsettiğiniz davetlere icabet etmeniz vacip olmadığı gibi haram da olabilir. Zira bulunduğunuz ortamdaki kötülüğü değiştiremiyorsanız veya icabet etmenizle eşinizin ve çocuğunuzun haklarını zayi ediyorsanız, ayrıca onların şerlerinden ve zararlarından korunamıyorsanız katılmanız caiz olmaz. Ayrıca bu mazeretle vacip olan davete de katılmanız gerekmez.

Kadın bu tür münasebetlere davet edildiğinde gitmeden önce eşinden izin alması, bu davetlere katılan kadınlara vakitlerini boş harcamamaları için nasihat edilmesi gerekir. Nitekim Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle buyurarak uyarmıştır:

"Bir topluluk bir yerde oturur da orada Allah Teala'yı anmazlar ve Peygamberlerine salavat getirmezlerse mutlaka Allah tarafından (bu kusurlarından dolayı) pişmanlığa uğratılır. Allah dilerse onlara azap eder, dilerse onları bağışlar." (Tirmizî 3302)

Ebu Hureyre'nin bildirdiğine göre Resulullah Sallallahu aleyhi ve Sellem şöyle dedi: "Bir mecliste bulunup Allah Teala'yı zikretmeden kalkan bir topluluk, eşek leşinden (olan bir yemekten) kalkmış gibi olurlar ve onlara pişmanlık olur. (Ebu Davud 4214)

Bu nasihatları onlara ister sözlü ister yazılı olarak iletiniz. Hatta onları kendi evinize davet edip bir zikir halkası oluşturur ve bir takım mübah aktiviteleri yaparsanız onların istifade etmelerine sebep olabilirsiniz.

En iyisini Allah bilir.